

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

Att. uim@uim.dk og cakr@uim.dk

20. februar 2020

Høringssvar til udkast til lov om ændring af udlændingeloven, integrationsloven og forskellige andre love (Forenkling af regler, herunder om klageadgangen til Udlændingenævnet og indrejseforbud, indførelse af en bagatelgrænse for tilbagebetaling af gebyr, ændring af adgangen og kompetencen til at forlænge en udrejsefrist, opfølgning på evaluering af Danmarks anvendelse af Schengenreglerne om bl.a. tilbagesendelse samt præcisering af rækkevidden af indrejseforbud omfattet af udsendelsesdirektivet, m.v.).

Røde Kors takker for invitationen til at afgive høringssvar til udkast til lov om ændring af udlændingeloven, integrationsloven og forskellige andre love.

Røde Kors finder det generelt positivt, at ministeriet har påtaget sig en gennemgribende oprydning i udlændingeloven, der efter mange års jævnlige ændringer er blevet tiltagende vanskelig tilgængelig. Det er væsentligt for retssikkerheden, at de gældende love er så tilgængelige og forståelige som muligt. De foreslåede revisioner ændrer ikke ved, at der er tale om et meget omfattende og komplekst regelsæt, men på vigtige områder bliver reglerne mere klare.

Røde Kors har i dette høringssvar fokuseret på de forslag, vi vurderer som de vigtigste for de asylansøgere og personer med midlertidigt ophold, som vi har kontakt med på vores asylcentre og i frivillige aktiviteter, nemlig de foreslåede ændringer i regler om processuelt ophold, udrejsefrister, transportøransvar og betingelser for motivationsfremmende frihedsberøvelse.

Nyaffattelse af reglerne om opsættende virkning og processuelt ophold

Røde Kors læser det foreslåede som en god og velkommen forenkling af de nuværende regler, der er komplicerede at læse i den foreliggende form. I Røde Kors oplever vi med jævne mellemrum, at der opstår tvivl om, hvad processuelt ophold er og hvilke rettigheder, der følger med det. Med den foreslåede præcisering bliver dette mere tydeligt.

Ændring af reglerne om fastsættelse af udrejsefrist

Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp har i november 2018 i fællesskab gjort Udlændinge- og Integrationsministeriet opmærksom på en række u hensigtsmæssigheder i forbindelse med sagsbehandlingen i inddragelsessager. Blandt andet det forhold, at medlemmer af samme familie kan have sager, der bliver behandlet i henholdsvis Flygtningenævnet og Udlændingenævnet, kunne betyde, at en ægtefælle fik en udrejsefrist inden ægtefælle og børns sag var færdigbehandlet.

Med de i lovforslaget foreslåede ændringer er der taget højde for, at behandling af inddragelsessager er meget komplekst, og vi finder det meget positivt, at der med de foreslåede ændringer bliver mulighed for at forlænge udrejsefristen i op til 120 dage og i ganske særlige tilfælde længere, hvis hensynet til familiens samlede udrejsefrist taler for det. Med dette forslag imødekommes Røde Kors' og Dansk Flygtningehjælps anbefaling fra ovennævnte henvendelse, og det er vores forventning, at det vil være medvirkende til mere værdige og velforberedte udrejser for de personer, der får inddraget deres opholdstilladelser, da de berørte familier og enlige får bedre mulighed for at kunne afvikle deres økonomiske og sociale forpligtelser på en ordentlig måde.

Af vores ovennævnte henvendelse fremgår det endvidere, at vi mener, at det er uhensigtsmæssigt, at personer der har fået inddraget deres opholdstilladelse skal tage ophold i asyloper. Vi anbefaler fortsat, at flygtninge, som tager imod tilbud om repatrieringsstøtte ikke bør være tvunget til at flytte på et asylcenter, mens deres ansøgning om støtte behandles, og hjemrejsen planlægges. Udover at det er omkostningsfuldt og bureaukratisk, risikerer det også at modarbejde den enkeltes ønske om frivillig hjemrejse.

For personer der får inddraget deres opholdstilladelse og medvirker til frivillig hjemrejse, bør det på samme måde gælde, at de kan blive boende i vante rammer indtil udrejsen. Særligt for børnefamilier er et ophold på et hjemrejse- eller udrejsecenter negativt for børnenes adgang til kontinuerlig skolegang og generelle trivsel.

Vedrørende skærpe af regler om transportøransvar

Røde Kors anerkender naturligvis, at alle stater har en legitim interesse i at kontrollere adgangen til deres territorium. Dog giver det anledning til bekymring, når overvågning og håndhævelse af regler om indrejse, som normalt er et myndighedsanliggende, uddelegeres til private. Røde Kors anbefaler, at der, inden der foretages de foreslåede stramninger af transportøransvaret, foretages en undersøgelse af, hvilke konsekvenser de eksisterende regler for ansvarsdelegation har for retten for at søge asyl. Skulle det vise sig, at fremgangsmåden betyder begrænsning i retten til at søge asyl, bør transportøransvaret revideres.

Betingelser for motivationsfremmende frihedsberøvelse efter §36, stk 5

Det fremgår af lovforslaget, at motivationsfremmende frihedsberøvelse alene kan anvendes, såfremt det er vurderet, at mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre, at den pågældende udlænding medvirker til at afgive de nødvendige oplysninger til udrejsen eller til at fremskaffe de nødvendige rejsedokumenter og visum til udrejsen i øvrigt. Det er Røde Kors' oplevelse fra vores mangeårige møde med asylansøgere, der har været eller står overfor at blive frihedsberøvet af motivationsfremmende grunde, at de pågældende ofte er forvirrede over grundlaget for frihedsberøvelsen og ikke kan genkende, at mindre indgribende tiltag har været forsøgt. Ud fra hvad de pågældende personer beretter til Røde Kors, er det endvidere tvivlsomt om frihedsberøvelserne har den ønskede motiverende effekt, hvilket i sig selv må kalde på tilbageholdenhed med at anvende et så indgribende tiltag som frihedsberøvelse er. Det giver således rigtig god mening, at det som foreslået sikres, at alle mindre indgribende tiltag har været forsøgt forud for frihedsberøvelsen.

Ud over mødet med de afviste asylansøgere på asyl-, hjemrejse- og udrejsecentre, møder Røde Kors' frivillige de indsatte i Udlændingecenter Ellebæk i forbindelse med afholdelse af ugentlige caféer. Det er også her de frivilliges indtryk, at det ofte er uklart for de indsatte, hvad grundlaget for frihedsberøvelsen er, og hvad der skal til for ændre det, hvilket også kalder på en øget informations- og rådgivningsindsats.

Muligheden for at kommunikere med omverdenen er afgørende for mennesker, der har mistet deres frihed. Fra Røde Kors' internationale samarbejde ved vi, at savnet af kontakt med familiemedlemmer har store negative konsekvenser for mentalt overskud og helbred. Ikke mindst er det vigtigt at kunne have kontakt med omverdenen i en proces, hvor man skal indstille sig på at rejse ud af landet med den usikkerhed, som vi ved, at det kan indebære for de frihedsberøvede. I Udlændingecenter Ellebæk

er eneste mulighed for kommunikation med omverdenen – ud over besøg – adgang til én telefon pr. afdeling. Der er ofte kø til telefonerne, og da de står i fællesarealer, er der ikke mulighed for private samtaler. Der er ikke adgang til computere, internet eller mobiltelefoner. Røde Kors anbefaler, at frihedsberøvede migranter i Danmark også får mulighed for at kommunikere med omverdenen via mobiltelefoner og internetadgang. Hvis det ikke er muligt, bør man se på om man kan forbedre mulighederne for kommunikation på andre måder. Det kan være med flere telefoner pr. afdeling, telefoner i lokaler med mulighed for at føre private samtaler og adgang til computere med mulighed for at benytte sociale medier.

Røde Kors står naturligvis til rådighed for uddybning af disse bemærkninger.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ad h', with a stylized flourish at the end.

Anders Ladekarl
Generalsekretær